

**Grundsärskolan
är till för ditt barn**

**Utbildningen i grundsärskolan
ska ge eleverna en god grund
för att aktivt kunna delta i
samhället och för att kunna
fortsätta att utbilda sig.**

Vem är grundsärskolan till för?

I grundsärskolan går elever som har intellektuell funktionsnedsättning och som bedöms inte kunna nå grundskolans kunskapskrav. Även elever som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av en hjärnskada och som bedöms inte kunna nå grundskolans kunskapskrav, kan gå i grundsärskolan. Grundsärskolan har årskurserna 1–9.

Hur påverkas barnets framtid?

I grundsärskolan får ditt barn en utbildning och en undervisning som är anpassad till hans eller hennes behov och förutsättningar. Utbildningen i grundsärskolan ger ditt barn viktiga kunskaper och värden, bidrar till personlig utveckling och social gemenskap och skapar en god grund för att ditt barn ska kunna delta aktivt i samhället.

Att gå i grundsärskolan innebär vissa begränsningar när det gäller vilken utbildning och vilket yrke ditt barn kan välja i framtiden. Därför måste hemkommunen (den kommun där barnet bor) först göra en noggrann utredning för att kunna bedöma om ditt barn hör till grundskolans målgrupp. Det är inte förrän bedömningen är klar som hemkommunen har möjlighet att bestämma att ditt barn ska tas emot i grundsärskolan. Hemkommunen ansvarar också för att förklara för dig vilka konsekvenser det får för ditt barn att gå i grundsärskolan, både på kort och lång sikt.

Ämnen och ämnesområden

I grundsärskolan läser eleverna ämnen och ämnesområden. Om skolan bedömer att en elev inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i grundskolans ämnen, kan eleven i stället läsa ämnesområden. Det är också möjligt att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden.

Skolans rektor kan även bestämma att en elev ska läsa ett eller flera ämnen efter grundskolans kursplaner om lärarna bedömer att eleven skulle klara det.

Att gå som integrerad elev

För många elever är det positivt att gå i en grundsärskoleklass där de får vara tillsammans med andra elever som har liknande behov och förutsättningar. Men en del elever trivs bra i grundskolan eller sameskolan och då är det möjligt att gå som integrerad elev där. Det innebär att eleven får hela eller delar av undervisningen i en grundskoleklass, men att han eller hon läser och bedöms utifrån grundsärskolans kursplaner.

Du som vårdnadshavare kan önska att ditt barn ska gå som integrerad elev i en grundskoleklass, men det är grundskolans och grundsärskolans huvudman (kommunen eller ägaren till en fristående skola) som fattar beslutet. Om det i stället är huvudmannen som vill att ditt barn ska vara integrerad i en grundskoleklass är det bara möjligt om du som vårdnadshavare godkänner det.

BEGREPPEN FÖRÄLDER OCH VÅRDNADSHAVARE

Oftast är det en förälder eller barnets båda föräldrar som är vårdnadshavare. Vårdnadshavaren har ansvar för barnet och ska se till att barnet får omvårdnad, trygghet och en god fostran. Ett barns vårdnadshavare har i stort sett alltid rätt att ta del av alla de uppgifter som rör barnet eller eleven i skolan, även sådant som skyddas av sekretess. En förälder som inte är vårdnadshavare har inte rätt att ta del av sekretesskyddade uppgifter som rör barnet.

Läroplan och kursplaner

Undervisningen i grundsärskolan följer grundsärskolans läroplan och kursplaner. Kursplanerna är anpassade för eleverna som går i grundsärskolan, framför allt när det gäller de teoretiska delarna. Det innebär till exempel att de naturorienterande ämnena skiljer sig mer från grundskolans än till exempel slöjd, som är ett mer praktiskt ämne. Språkval, till exempel spanska eller tyska, finns inte som ämne i grundsärskolan.

Varje ämne eller ämnesområde i grundsärskolan har en kursplan som är utformad på det här sättet:

- **Syfte**

Här finns det beskrivet varför ämnet eller ämnesområdet finns i skolan och vilka kunskaper och förmågor eleverna ska utveckla.

- **Centralt innehåll**

Här finns det beskrivet vilket innehåll eleverna ska få undervisning om i de olika ämnena eller ämnesområdena. I kursplanen i ämnet svenska står det till exempel att eleverna ska få lära sig att läsa och förstå både skönlitteratur och sakprosatexter.

- **Kunskapskrav**

Här finns det beskrivet vilka kunskaper som krävs för att nå de olika betygsstegen i grundsärskolans ämnen. För grundsärskolans ämnesområden finns det beskrivet vad som krävs för grundläggande och för fördjupade kunskaper.

Ämnen i grundsärskolan	Ämnesområden i grundsärskolan
Musik	Estetisk verksamhet
Bild	
Slöjd	
Svenska eller svenska som andraspråk	Kommunikation
Engelska	
Modersmål	
Idrott och hälsa	Motorik
Hem- och konsumentkunskap	Vardagsaktiviteter
Samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap)	
Naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi)	Verklighetsuppfattning
Teknik	
Matematik	

Om du vill läsa mer om läroplanen och kursplanerna kan du göra det på Skolverkets webbplats: www.skolverket.se.

Bedömning och betyg

Det är viktigt att lärarna i grundsärskolan hela tiden utmanar och stimulerar eleverna för att de ska kunna utvecklas och få så goda kunskaper som möjligt.

Du och ditt barn ska ha ett utvecklingssamtal tillsammans med läraren minst en gång varje termin. Under samtalet ska läraren berätta om hur ditt barn har utvecklats och vilka mål och kunskapskrav han eller hon har nått, men också beskriva vad skolan kommer att göra för att hjälpa ditt barn att nå så långt som möjligt.

BETYG, INTYG OCH STUDIEOMDÖME

I grundsärskolans ämnen får eleven bara betyg om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Betygen utgår ifrån kunskapskraven i grundsärskolans ämnen och kan inte jämföras med betyg från grundskolan. I grundsärskolans ämnesområden sätts inga betyg.

När ditt barn har gått ut grundsärskolan ska han eller hon få ett intyg om sin utbildning. Om du eller ditt barn begär det ska han eller hon också få ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet beskriver ditt barns möjligheter att studera, men innehåller inga betyg.

EFTER GRUNDSÄRSKOLAN

Efter grundsärskolan kan ditt barn gå vidare till något av programmen i gymnasiesärskolan. Betygen från grundsärskolan gör däremot inte ditt barn berättigat till gymnasieskolan. Om ditt barn vill det, och om skolan bedömer att han eller hon kan klara det, kan ditt barn söka till några av gymnasieskolans introduktionsprogram, till exempel *individuellt alternativ*.

Att börja i grundsärskolan

Innan en elev kan börja i grundsärskolan måste hemkommunen göra en noggrann utredning för att kunna bedöma om eleven hör till grundsärskolans målgrupp. Initiativet till att göra en utredning kan komma från elevens vårdnadshavare, personalen i förskoleklassen eller grundskolan eller från eleven själv.

För att tillhöra grundsärskolans målgrupp krävs två saker:

- Eleven har intellektuell funktionsnedsättning eller en bestående hjärnskada.
- Eleven bedöms inte kunna nå grundskolans kunskapskrav.

HUR GÅR EN UTREDNING TILL?

Utredningen kan göras när ditt barn går i förskoleklass, i grundskolan eller i sameskolan. En utredning består av fyra olika bedömningar. Det är viktigt att alla bedömningar finns med så att utredningen ger en så bra beskrivning som möjligt av ditt barn.

- **Den pedagogiska bedömningen**

Det är ofta en lärare med specialpedagogisk kompetens som gör den pedagogiska bedömningen. Syftet med bedömningen är att beskriva vilka förutsättningar ditt barn har att nå kunskapskraven i grundskolans ämnen. Bedömningen ska också beskriva vilka insatser förskoleklassen eller skolan redan har gjort för att hjälpa ditt barn och vilka resultat det har gett.

- **Den psykologiska bedömningen**

Det är en psykolog som gör den psykologiska bedömningen. Syftet med bedömningen är att ta reda på om barnet har intellektuell funktionsnedsättning och i sådana fall i vilken grad. För att ditt barn ska få en psykologisk bedömning behöver du som vårdnadshavare godkänna det.

- **Den medicinska bedömningen**

Det är ofta en läkare som gör den medicinska bedömningen. Syftet med bedömningen är att ta reda på om det finns medicinska orsaker till att ditt barn har svårt att lära sig, och om det kan bero på att eleven har intellektuell funktionsnedsättning eller en bestående hjärnskada. Ibland kan bedömningen visa att det finns andra orsaker än intellektuell funktionsnedsättning som gör att barnet har svårt att lära sig. Det ska i sådana fall stå med i bedömningen. För att ditt barn ska få en medicinsk bedömning behöver du som vårdnadshavare godkänna det.

- **Den sociala bedömningen**

Det är ofta en kurator som gör den sociala bedömningen. Syftet med bedömningen är att ta reda på om det finns andra orsaker, i eller utanför skolan, som kan bidra till att ditt barn har svårt att lära sig. Om det finns sådana orsaker ska det stå med i bedömningen.

HAR MITT BARN RÄTT TILL GRUNDSÄRSKOLA?

Det är först när alla bedömningar är klara och det finns en utredning som hemkommunen kan fatta beslut om att ditt barn har rätt att gå i grundsärskolan.

HAR VI RÄTT ATT TACKA JA ELLER NEJ?

Om ni är två vårdnadshavare måste båda tacka ja innan hemkommunen kan bestämma att barnet ska börja i grundsärskolan. Om bara en av er tackar ja, är det inte möjligt för ert barn att börja i grundsärskolan. Ni ska svara hemkommunen skriftligt.

Det är också möjligt att tacka nej till en plats i grundsärskolan, även om utredningen visar att ditt barn har rätt att gå i grundsärskolan. I så fall ska han eller hon gå i grundskolan och skolan ska se till att han eller hon får det stöd som han eller hon behöver.

Även om ditt barn har börjat i grundsärskolan kan du som vårdnadshavare när som helst under skoltiden begära att han eller hon ska gå över till grundskolan.

KAN MITT BARN GÅ I GRUNDSÄRSKOLAN PÅ FÖRSÖK?

Om ditt barn har blivit erbjuden att börja i grundsärskolan, men om du är tveksam till om det är en bra lösning, kan barnet gå i grundsärskolan på försök i högst sex månader.

VEM BESLUTAR OM ÄMNET ELLER ÄMNESOMRÅDEN?

Om du tackar ja till att ditt barn ska börja i grundsärskolan behöver skolans huvudman bestämma om ditt barn i huvudsak ska läsa grundsärskolans ämnen eller ämnesområden. Huvudmannens beslut grundas på vad som kom fram i utredningen. Efter beslutet ska ditt barn direkt börja läsa efter grundsärskolans kursplaner. Om beslutet innebär att barnet behöver byta klass kan han eller hon börja i den nya klassen när som helst under läsåret och behöver inte vänta på att en ny termin börjar.

VAD HÄNDER OM MITT BARN INTE TAS EMOT I GRUNDSÄRSKOLAN?

En utredning kan visa att ditt barn inte har rätt att gå i grundsärskolan. Om hemkommunen beslutar att ditt barn inte ska tas emot i grundsärskolan, trots att du som vårdnadshavare vill det, kan du överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Om ni är två vårdnadshavare behöver ni vara överens om att överklaga beslutet.

VAD HÄNDER OM MITT BARN BLIR FELPLACERAT?

Om det skulle visa sig att ett barn som går i grundsärskolan inte tillhör grundsärskolans målgrupp är det viktigt att hemkommunen ser till att han eller hon får börja i grundskolan.

Beställningsuppgifter:

Skolverkets publikationsservice

Telefon: 08-527 332 00

E-post: publikationsorder@skolverket.se

www.skolverket.se/publikationer

Beställningsnr: 19:1584

ISBN: 978-91-7559-344-9

Form: AB Typoform

Illustrationer: Tobias Flygar

Tryck: Elanders Sverige AB, 2020

Andra upplagan, första tryckningen, 3 000 ex

Skolverket, Stockholm 2020

Skolverket